

Ni og Firsindstyvende Møde.

Lørdagen den 31te Marts 1883 Kl. 1.

Sekretæren, Nielsen-Grøn, oplæste Protokollen for forrige Møde; denne blev derefter understrevet.

Den eneste Sag paa Dagsordenen var:

Fortsettelse af 2den Behandling af Forslag til Lov om overordentlige Foranstaltninger til Forsvarsvæsenets Fremme.

Berg: Da de forskjellige Sider af Udvalget havde udtalt sig temmelig udførligt i Betænkningen, havde jeg egentlig antaget, at den Diskussion, der herefter vilde blive ført her i Salen, skulde blive forholdsvis kort, i Særdeleshed ogsaa fordi denne Sags Skjæbne, vi behandle, jo var forud given. Det har imidlertid ikke faldet saa, og jeg har derfor troet i de flere Dages Forhandlinger at finde Anledning til med et Par Ord at stille mig ved den ærede Ordførers Side. Jeg opfatter Dagsordenen som et Føllesudtryk for de forskjellige Nuancer i Mørtallet her i Salen, hvorved ei blot deres Meningsfæller i Udvalget, men ogsaa deres Benner i Salen ere traadte tilbage til et samlet Venstres Anskuelse om vort Forsvarsvæsen, traadte tilbage til baade før 1880 og før 1877 og have stillet sig saaledes til Raadighed for dem, der have Myndighed og Villie til at gjenneføre et forstandigt Forsvar. Det forekommer mig, at Forhandlingerne her i Salen have blandet to væsentlige Ting sammen, den ene Militarismen og den anden Fædrelandets Forsvar. Det forekommer mig, at alle Talere paa den ærede Ordfører nær have mere eller mindre blandet disse to meget forskellige Spørgsmaal sammen. Hvad er Militarisme? Na, det er en folkefjendtlig Institution, en fædrelandsfjendtlig Institution, der stundom som alt Ondt kan bruges i Fædrelandets Tjeneste. Det er Noget, der kryber opad og bølger nedad, det er Noget, der, naar det kan feire paa Valpladsen, tramper det erobrede Folks Rettigheder under Fødder, men ogsaa stundom feigt kan falde paa Valpladsen. Det forholder sig til Fædrelandets Forsvar, som en fordærvet

Glerus forholder sig til Religionen. Fædrelandets Forsvar er Folkets helligste Sag, det er Folkets Røst, der taler igjennem Fædrelandets Forsvar, ligesom det, for at bruge et Udtryk af det ærede Medlem fra Helsingør (Thomsen), er Mesopotamisk der taler gjennem Militarismen. I det Hele er Fædrelandets Forsvar ikke blot paabudt, men lagt os paa Siden, lagt os paa Hjerte ved Grundlovens Bud. Militarismen er en for vort Grundlovsæsen, for vort hele Forsatningsvæsen og vort Folkeliv fremmed Gjenstand. At man blander disse to Ting sammen, kan ganske vist ske usforsætlig; det kan ske, at man af Sver for Religionen kan komme til at forvegle den med Geistligheden, og saaledes kan man ogsaa komme til at forvegle Fædrelandets Forsvar med de militæriskste Tilbøieligheder og Tendenser. Men det er min Mening, at man maa vogte sig for at sammenblende disse Ting og anvende de samme Sætninger iflæng paa dem begge; thi derved rammer man iflæng. Naar det nu er sagt: hvad kan det nytte? — dette Spørgsmaal er kastet ud og angrebet — da siger jeg, at det Ord er ikke blot berettiget; men det er et Spørgsmaal, som vi ere forpligtede til at bevare. Vi ere ikke blot berettigede, men forpligtede til at bevare os det Spørgsmaal: hvad kan det nytte? ligeoverfor enhver Sag, vi her forhandle, og tilvisse i høiere Grad og i samme Grad stærkere og alvorligere, som Sagen, der forhandles, er alvorlig og betydningsfuld. Men dette: hvad kan det nytte? er saaledes ikke blot, som man giver det ud for, et Duvlens Spørgsmaal, der ligesom skal lamslaa Følelserne og hindre Forstanden i selv at udføre sit Hverv. Det er tillige et Spørgsmaal, som netop opfordrer til den nøieste, samvittighedsfuldste Undersøgelse, det er ligesom en Kniv, der maa bruges, bruges med Forsigtighed og med øvet Haand; men den maa bruges til at luge Ukrudtet op, og naar Kniven ogsaa rammer Blomsterne i Haven, saa sig vi, at den misbruges. Kniven maa bruges overfor Militarismen, men den maa ikke bruges overfor Fædrelandets Forsvar. Her-tillands mener man vel, at vi ingen Militarisme have. Det er en meget stor Misforstaaelse. Vi have al den Militarisme, som vi vel kunne magte under de nuværende Forhold, og jo mere vi gave Los for dette Væsen, desto værre reiste det Hovedet og gjorde Fortræd, ogsaa direkte for Fædrelandets Forsvar. — Med Hensyn til den foreliggende Sag anser jeg den for et militærisk Spørgsmaal. Meningerne kunne være forskellige; jeg vil begrunde min. Jeg anser Kjøbenhavns Befæstning, hvad